

# Nazioarteko Justizia Auzitegiak giza eskubideen arloan berezkoak dituen mugapenen inguruan zenbait ohar

Oscar Abalde Cantero  
EHUko irakaslea

Giza eskubide zein gizabanakoaren inguruko ardurako Nazioarteko Zuzenbidearen zirrikitu guztietan iraizten den momentu honetan, arlo horretan Nazioarteko Justizia Auzitegiak, Nazio Batuen Erakundeko organo judizial nagusi eta ordenamendu juridiko honen erreferente jurisprudenzial gisa, bete dezakeen paperak zalantzak sorrarazten dituela dirudi. Behin baino gehiagotan leporatu izan zaio sentsibilitate berri hauetara egokitzeko azaltzen duen zailtasuna. Horren aurrean, lan honek auzitegiak giza eskubideen arloan aritzeko dituen berezko zenbait mugapen aztertzea du helburu, horrekin batera egun bere egitekoaren garrantzia azpimarratuz.

GAKO-HITZAK: Nazioarteko Justizia Auzitegia · Giza eskubideak · Eskumena · Prozedura.

## Some notes on the inherent limits of the International Court of Justice in the human rights field

At a time when the issue of human rights and concern for individuals seems to be seeping into each one of the spheres of the international law, the role of the International Court of Justice in this area, as the principal judicial body of the United Nations and as a case law reference into this legal system, seems to generate some doubts. More than once it has been blamed on its difficulty to adapt to these new sensibilities. Against this, the subject of this paper is to analyze some of the intrinsic constraints he has to face when dealing with issues related to human rights, stressing the important role he has to carry out today.

KEY WORDS: International Court of Justice · Human Rights · Jurisdiction · Procedure.

*Jasotze-data:* 2011-04-01. *Onartze-data:* 2011-05-23.

## 1. «Un faux bon sujet»?\*

Orain dela zenbait urte Nazioarteko Justizia Auzitegiaren (NJA) presidentea zenari organo horren eta giza eskubideen arteko harremanaz bere iritzia eman zezan eskatu zitzaionean, bi elementu horiek bateratzeko nahiaren atzetik benetan «faux bon sujet» baten aurrean ez ote gauden dudak azaldu zituen (Guillaume, 2001: 23). Hitz horiekin Gilbert Guillaumek hauxe adierazi nahi izan zuen: Nazioarteko Justizia Auzitegiaren instrumentu gidariei so eginez, hauek erreserbatua dizkioten funtzioak aztertuta, benetan bere lana giza eskubideen arloarekin horrela lotzearen atzetik zegoen zailtasuna. Hori ikusita, ondorengo lerroetan horrelako gogoeta baten atzean aurki ditzakegun zenbait faktore laburki aztertzeo borondatea dugu, eta faktore horiek duten eragina Auzitegiak giza eskubideen aurrezagupean zein aplikazioaren eraginkortasunean bete dezakeen paperean.

## 2. Giza eskubideen arloan Auzitegiak dituen berezko mugapenak

Nazioarteko Justizia Auzitegia, Nazio Batuen organo judizial nagusia izanik<sup>1</sup>, Estatuaren arteko gatazkak ezagutzeko eskuduntza orokor eta unibertsala du<sup>2</sup>. Ondorioz, ezerk ez dio eragozten eskuduntza hori giza eskubideen errespetuaren arloan ere egikaritzea, bai bake-garaian bai gatazka armatuaren baitan kasuak aurkezten zaizkionean<sup>3</sup>. Horrekin batera, haren erabakiak prozesuan parte diren aldeentzat behin betikoak eta lotesleak direla esan beharra dago<sup>4</sup> eta, hauen exekuzioan arazorik aurkeztuko balitz, azken aukera gisa, Segurtasun Kontseiluak, Nazio Batuen Kartaren 94. artikuluari jarraiki, bere erabakien exekuzioa bermatzeko aukera izango luke<sup>5</sup>. Beraz, paperaren gainean bederen, Auzitegiak giza eskubideekin lotutako gaiak aztertzeo eskuduntza edukiko luke, honi beste organo askok ez dituzten aplikazio-aukerak gehituz, besteak beste, Giza Eskubideen Europako Auzitegiak ez zituenak, bere 14. Protokoloa indarrean sartu arte behintzat<sup>6</sup>.

---

\* Honako lan hau Eusko Jaularitzak finantzaturako ondorengo ikerketa-proiektuaren baitan osatua izan da: *Instrumentos y técnicas de protección de intereses y derechos de personas físicas y jurídicas mediante el Derecho internacional público y privado* (erref. IT496-10).

1. Nazio Batuen Kartaren 7. eta 92. artikulua eta NJAren Estatutuko 1. artikulua.

2. NJAren Estatutuko 36. artikulua.

3. Nazioarteko Justizia Auzitegiaren Txostena. Sir Robert Jennings, Nazioarteko Justizia Auzitegiaren presidentearen interbentzioa Nazio Batuen Erakundearen Batzar Nagusian, A/46/PV44, 22. or.

4. NJAren Estatutuko 59. eta 60. artikulua.

5. Artikulu horren bigarren paragrafoari jarraiki: «Si una de las partes en un litigio dejare de cumplir las obligaciones que le imponga un fallo de la Corte, la otra parte podrá recurrir al Consejo de Seguridad, el cual podrá, si lo cree necesario, hacer recomendaciones o dictar medidas con el objeto de que se lleve a efecto la ejecución del fallo».

6. 14. Protokoloa indarrean sartu arte, GEEHren 46. artikulua sententzien exekuzioari dagokionez honako hau zioen: «[I]a sentencia definitiva del Tribunal será transmitida al Comité de Ministros, que velará por su ejecución». 14. Protokoloak, bere 16. artikuluan, aurrekoa emendatuz exekuzio-sistema berrindartuko du eta ez-betetze kasuetan, bi hereneko gehiengoz, kasua berriz ere Auzitegiari igortzeko aukera jasoko du, azken horrek ez-betetzea konfirmatu dezan, kasua Ministro Komitearen esku utziz. Besteak beste, Ruiz Miguel, 1997; Soria, 1992; Pastor, 2007: 208 eta hur.; Fernández de Casadevante, 2007: 529 eta hur.

Edonola ere, eta orain arte esandakoa alde batera utzi gabe, giza eskubideen aurrezagupen zein aplikazioaren inguruan Auzitegiaren presidenteari sortutako dudak partekatzeke arrazoirik ez da falta. Horretara garamatzaten arrazoi nabarmentenak aztertzeraz zuzenduko ditugu ondoko lerroak.

## 2.1. Auzitegiaren mandatua bera

Auzitegia, bere eskuduntza kontentziosoaren baitan, Estatuak aurkezten dizkio-ten estatu arteko gatazka orori irekia dago; gizabanakoek bertaraterik ez dute<sup>7</sup>. Giza eskubideen arloko beste zenbait instituziori begira, honako hau lehenengo diferentzia garrantzitsu bat dugu; izan ere, arlo honetan normala baita gizabanakoek gutxienez nolabaiteko atzipenik izatea, gai honetan menerapen osoa ez duten kasuetan<sup>8</sup>. Honako hau Nazioarteko Zuzenbidea orain dela gutxi arte Estatu zentratutako kontzepzio klasiko baten ondorioa dugu, oraindik hein handi batean dirauena. Nazioarteko ordenamenduan gizabanakoaren lekuak Auzitegia sortu zen garaitik gaur arte jasan duen eboluzioa handia izan bada ere, Estatuak dirau oraindik ere ordenamenduaren subjektu ahalguztidun, jaun eta jabe (Zyberi, 2007: 118).

Eskuduntza kontsultiboaren kasuan, Auzitegiak irizpen kontsultiboak eman ditzake bai Batzar Nagusiak bai Segurtasun Kontseiluak aurkezten dizkio-ten galdera juridikoei erantzunez. Gainerako organo zein erakundeek, berriz, Batzar Nagusiaren aurreko baimena lortu eta gero, eta bai Kartak bai Auzitegiaren Erregelamenduak aurreikusitako baldintzak bete eta gero aurkeztu ahal izango dizkiote beren zalantzak Auzitegiari<sup>9</sup>. Beraz, arlo honetan ere gizabanakoek ez dituzte Auzitegiaren atek irekita.

Horri gehitu beharko genioke bai arlo kontentziosoan bai arlo kontsultiboan gizabanakoei zein Gobernu Kanpoko Erakundeei *amicus curiae* gisa parte hartzea ere eragotzi izan zaiela (Shelton, 1994: 611-612; Ascensio, 2001: 897). Azken horien kasuan, bi prozedura ezberdinak arautzen dituzten xedapenen edukia hitzez hitz erabat berdina ez bada ere<sup>10</sup>, badirudi Auzitegiaren Erregelamenduak atek ixten dizkiela baita arlo kontsultiboan ere, bi prozeduretan erabilitako terminoen esanahia berdintzean<sup>11</sup>. Gai honen inguruko praktikak, hala ere, ez du

---

7. NJAren Estatutuko 34. artikulua bere lehenengo paragrafoan honako hau dio: «Sólo los Estados podrán ser partes en casos ante la Corte».

8. Hau Giza Eskubideen Europar Auzitegiaren kasua dugu, honen ondorioz kasuei aurre egiteko bere gaitasuna kolokan ikusi duelarik hain kasu kopuru handia sortu eta gero. Honen inguruan antzeko proposamenak aurkeztu ziren ere Nazioarteko Justizia Auzitegiari dagokionez (Janis, 1997: 205 eta hur.).

9. Nazio Batuen Kartaren 96. artikulua eta NJAren Erregelamenduaren 102. eta hurrengo artiku- luak.

10. GKE-ek *amicus curiae* gisa aritzeko topatzen duten oztopo nagusia «nazioarteko erakunde publikoei» egiten zaien aipamena litzateke, bai Auzitegiak bai Estatuak gobernu arteko erakundeei egindako erreferentziatzat hartzen baitute. Nahiz eta termino haiek beste ildo batetik interpretatzeko proposamenak defendatu diren, Estatuaren borondatea bestelakotik doala dirudi. Edonola ere, ez du eragozten mota honetako interbentzio bat Estatuaren 50. artikulua esandakoari jarraiki egitea, nahiz eta kasu honetan ere oztopo nagusia, berriz ere, Auzitegi zein Estatuaren borondatea izan (Bartholomeusz, 2005: 215-216; Shelton, 1994: 625; Ascensio, 2001: 907).

11. NJAren Erregelamenduaren 69.4. artikulua.

behin betiko ondorioak ahalbidetzen<sup>12</sup>, bereziki 2004ko uztailearen 30eko XII. Gidalerro Praktikoak gehitutako dudak kontuan izanik, zeren arlo kontsultiboan mota honetako parte-hartzeari nolabaiteko zirrikitua uzten dioten aldeko argumentuak ez baitira falta<sup>13</sup>. Gizabanakoen kasuan, hala ere, aukerak mugatuagoak direla dirudi; izan ere, Auzitegiaren Estatutuari eta Erregelamenduari begira, lekuko zein aditu moduan prozeduran aritu ahal izango dira bakarrik, bestelako aukerarik moztuz (Rosenne, 1985: 216-217). Gizabanakoen sarrera ahalbidetzeko proposamenak egon badira ere, momentuz ez bide dira errealitate bihurtzera iritsiko, bereziki euskarririk topatu ez dutelako ez Estatuaren artean ez Auzitegiaren baitan (Bartholomeusz, 2005: 217 eta 224-225).

Muga horien harira atera daitezkeen ondorio garbi bakarrenetako bat dugu Auzitegiak, giza eskubideekin lotuta dauden gaiak aztertzeke aukera duen bakoitzean, bere lanak despotismo ilustratuaren sintesizat jo izan den esaera klasikoari men egingo liokeela: «dena herriarentzat, dena herriagatik... baina herririk gabe».

## 2.2. Auzitegiaren (borondatezko) eskumenetik eratorritako mugak

Auzitegiaren lanari atxikitako bigarren muga bat kasu kontentziosoez arduratzeko duen eskumenari lotutako murrizketak liriateke. Eskumena nazioarteko konponketa judizial ororen oinarria dugu (Cheng, 1994: 259 eta hur.) eta Nazio Batuen Erakundeko kide diren Estatu guztiak aldi berean NJAko Estatutuaren parte zuzenean izatera pasatzen badira ere<sup>14</sup>, horrek ez dio Auzitegiari gatazka batean murgilduta dagoen Estatu bat epaitzeko eskumena automatikoki ematen. Aurkezten zaizkion kasuak aztertu ahal izateko, Estatuak alde aurretik modu batean edo bestean haren eskuduntza onartu beharko dute, modu horiek askotarikoak direlarik<sup>15</sup>.

---

12. *International Status of South West Africa*, Advisory Opinion of 11 July 1950, ICJ Reports 1950, 130. or.; ICJ Pleadings, 324-325; *Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia (South West Africa) notwithstanding Security Council Resolution 276 (1970)*, Advisory Opinion of 21 June 1971, ICJ Pleadings, 639-640, 672, 678-679; *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons*, Advisory Opinion of 8 July 1996, ICJ Reports 1996, 66. or.

13. *PRACTICE DIRECTION XII*:

1. *Where an international non-governmental organization submits a written statement and/or document in an advisory opinion case on its own initiative, such statement and/or document is not to be considered as part of the case file.*
2. *Such statements and/or documents shall be treated as publications readily available and may accordingly be referred to by States and intergovernmental organizations presenting written and oral statements in the case in the same manner as publications in the public domain.*
3. *Written statements and/or documents submitted by international non-governmental organizations will be placed in a designated location in the Peace Palace. All States as well as intergovernmental organizations presenting written or oral statements under Article 66 of the Statute will be informed as to the location where statements and/or documents submitted by international non-governmental organizations may be consulted.*

Bartholomeusz, 2005: 220 eta hur.

14. Nazio Batuen Kartaren 93. artikulua.

15. Honen inguruan ikus, besteak beste, González, Sánchez eta Andrés, 2008: 980 eta hur.; Remiro, Riquelme, Orihuela, Díez-Hochleitner eta Pérez-Prat, 2007: 711 eta hur.

Lan honen helburua dela-eta, ez dugu ez lekua ez momentua gai horretan sakonki murgiltzeko. Hala eta guztiz ere, komeni da present izatea, adibide modura bederen, Nazio Batuen kideetatik herenak bakarrik, konkretuki 192 kideetik 66 kidek<sup>16</sup>, Estatutuko 36(2). artikulua jasotzen duen aukeraz baliatuz Auzitegiaren nahitaezko eskuduntza onartu dutela<sup>17</sup>. Gainera, onarpen hori egin duten Estatu askoren kasuan, erreserba ugariz lagundutako onarpenak izan dira, eta modu horretan, xedapen horrek jatorriz helburu zuen ideia, alegia, nahitaezko eskumena Estatu guztiei zabaltzea, hein handi batean ezerezean utzi dute. Hau modu garbiagoan ikusteko nahikoa dugu, besteak beste, Djibouti, Honduras, Hungaria, India, Malawi edo Nigeriak aurkeztutako onarpen-aitorpenak aipatzea, non garbi ikus daitekeen, Estatuaren artean izan duten arrakastari begira, bi erreserba ohiko bihurtu direla. Erreserba horiek, praktikan, Auzitegiaren eskuduntzaren mugapen garrantzitsu bihurtu dira; izan ere, alde batetik, hura gatazka armatu zein lege bidezko defentsa indibidual edo kolektiboaren edota agresioei emandako erantzunen kasuan baztertzeko dutelako; eta bestetik, nazioarteko alde anitzeko tratatuen interpretazio zein aplikazioan ere tratatuen parte diren Estatu kide guztiak prozesuaren parte gisa agertuko ez balira, Auzitegiaren eskuduntza bertan behera geratuko litzateke<sup>18</sup>. Esandakoak garbi uzten du zein puntutaraino iristen diren honako mugapen hauek, bereziki giza eskubideak gatazka armatuko egoeretan gehienbat bortxatzen direla kontuan edukita eta, aldi berean, hauen babesa arrunki nazioarteko tratatu aldeaniztunen bidez egiten delako, mota honetako instrumentuetan hauek aurrezagutuz eta nazioarteko babesa emanaz.

Adibide hau alde batera utzita, giza eskubideen alor konkretuan, zaila da Estatuak beren ekintzen fiskalizazioa borondatez onartzearen kasuak topatzea. Estatu batek beste baten portaera nazioarteko epaile baten aurrera eramatea bezain arraroa. Horren adibide paradigmaticoa dugu Genozidio Delituaren Prebentzio zein Zigorretarako Hitzarmena, 1948ko abenduaren 9koa, zeinaren baitan 141 Estatu kide topa ditzakegun, eta nahiz eta bere eduki sustantiboak *ius cogens* eta

---

16. <<http://treaties.un.org>>.

17. Artikulu honek bere baitan Estatu orori aukera ematen dio Auzitegiaren eskuduntza modu automatikoan eta inolako hitzarmen berezirik gabe onartzeko, antzeko obligazioa onartzeko prest dagoen beste edozein Estatuaren aurrean. Xedapen honen norainokotasuna aztertzeko ikus, Rosenne, 1985: 364 eta hur.

18. Hona hemen, adibide gisa, Auzitegiaren eskuduntza onartzeko NJAren Estatutuaren 36.2. artikulua araberaz Djiboutitik bere adostasun instrumentuan barneratutako erreserbak:

...with the reservation, however, that this declaration shall not apply to:

1. Disputes in regard to which the parties to the dispute have agreed or shall agree to have recourse to some other method or methods of settlement;
2. Disputes in regard to matters which are exclusively within the domestic jurisdiction of the Republic of Djibouti, under international law;
3. **Disputes relating to or connected with facts or situations of hostilities, armed conflicts, individual or collective actions taken in self-defence, resistance to aggression, fulfilment of obligations imposed by international bodies and other similar or related acts, measures or situations in which the Republic of Djibouti is, has been or may in future be involved;**
4. **Disputes concerning the interpretation or application of a multilateral treaty unless all the parties to the treaty are also parties to the case before the Court or the Government of Djibouti specially agrees to jurisdiction of the Court;**
5. Disputes with the Government of any State with which, on the date of an application to bring a dispute before the Court, the Government of Djibouti has no diplomatic relations or which has not been recognized by the Government of Djibouti;
6. Disputes with non-sovereign States or territories.

*erga omnes* arau-izaera eduki<sup>19</sup>, bere IX. artikulua, instrumentu honen interpretazio, aplikazio eta exekuziorako Auzitegiaren eskuduntza baliaraztera zuzendutakoa, ia aurkeztutako erreserba kopuru osoaren objektu bihurtu da<sup>20</sup>. Zentzu berean ulertu behar dira Tortura eta Bestelako Tratu zein Pena Krudel, Anker nahiz Iraingarrien Aurkako Hitzarmena (146 Estatu kide dituen), 1984ko abenduaren 10ekoa<sup>21</sup>, Emakumearen gaineko edozein diskriminazio moduren kontrako Hitzarmena (186 Estatu kide dituen), 1979ko abenduaren 18koa<sup>22</sup>, eta Mota guztietako arraza-diskriminazioa baztertzeko nazioarteko Hitzarmena (173 Estatu kide dituen), 1966ko martxoaren 7koa<sup>23</sup>. Estatuak modu zabalean onartutako instrumentuak dira hauek, baina haien interpretazio, aplikazio zein exekuzioari dagokionez, Auzitegiaren eskuduntza onarpenari modu zabalean ere erreserbaz lagundutakoak<sup>24</sup>.

Bigarren gaiari dagokionez, adibiderik garbiena Giza Eskubideen Europako Auzitegiak ematen digu, bertan, nahiz eta Estatu kideek Hitzarmenaren 33. artikuluen arabera honen edozein ez-betetze auzitegiaren aurrean salatzeko aukera izan, bere existentzia osoan bakarrik estatu arteko hiru salaketa-kasu besterik ez da sententzia batean bukatu (Irlanda vs Erresuma Batua, 1978ko urtarrilaren 18koa<sup>25</sup>; Danimarka vs Turkia, 2000ko apirilaren 5ekoa<sup>26</sup> eta Zipre vs Turkia, 2001eko maiatzaren 10ekoa<sup>27</sup>).

Edozeinek pentsa dezake, egindako deskribapen honen ondoren, Auzitegiak arlo honetan egikaritu dezakeen papera erabat mugatua dela. Hala ere, Auzitegiaren eskumenaren inguruan ez gara erabat ezezkotasunean murgildu behar eta, noizean behin, Estatuak Auzitegiaren nahitaezko eskumena onartzen dute, bai modu orokorrean bai tratatu zehatzen aplikazioan. Horren adibide ditugu harreman diplomatiko<sup>28</sup> zein harreman kontsularrei<sup>29</sup> buruzko hitzarmenak, zeinak Auzitegiaren eskuduntzarekiko hain mesfidati den Amerikako Estatu Batuak bezalako Estatu batek haren eskuduntza onartzeko adostu dituen bi instrumentu bakarrenetarikoa diren. Pozak, halere, ez du luzaroan irauten zenbait Estatu konkreturen jarrerari atxikitzen zaizkienean, eta orain dela gutxi, Estatu honek eskuduntza

---

19. *Reservations to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, Advisory Opinion of 28 May 1951, ICJ Reports 1951, 23. or.; *Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited* (Belgium v. Spain), Judgment of 5 February 1970, ICJ Reports 1970, 32. or., 33-34. para.; *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide* (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro), Order of 8 April 1993, ICJ Reports 1993, 23. or., 49. para. Doktrinaren baitan ikus, Wouters eta Verhoeven, 2005: 401 eta hur.

20. <<http://treaties.un.org>>.

21. *Ibidem*.

22. *Ibidem*.

23. *Ibidem*.

24. Nazioarteko Justizia Auzitegiari eskuduntza ematen dioten giza eskubideen arloko instrumentuen azterketa sakonago bat egiteko, ikus, Gros Espiell, 2001: 416-417.

25. Irlanda vs Erresuma Batua, 1978ko urtarrilaren 18koa (*Application no. 5310/71*), <[www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int)>.

26. Danimarka vs Turkia, 2000ko apirilaren 5ekoa (*Application no. 34382/97*), <[www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int)>.

27. Zipre vs Turkia, 2001eko maiatzaren 10ekoa (*Application no. 25781/94*), <[www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int)>.

28. *Optional Protocol to the Vienna Convention on Diplomatic Relations Concerning the compulsory Settlement of Disputes*, 18th April 1961, <<http://treaties.un.org>>.

29. *Optional Protocol to the Vienna Convention on Consular Relations Concerning the compulsory Settlement of Disputes*, 24th April 1963, <<http://treaties.un.org>>.

horren onarpena egiten zuten instrumentuetako bat denuntziatu egin du, bertatik bere burua ateraz eta Auzitegiari eskuduntza kenduz, azken honek haren aurka emandako pare bat sententziak sortu dituen insatisfakzioa dela-eta, biak giza eskubideen arloan kokatu ditzakegarik<sup>30</sup>.

Edonola ere, komeni da garbi izatea giza eskubideak, haien berezko izaera dela-eta, Estatuaren boterea, beraien hiritarrekiko zein beste Estatuarekiko harremanetan, mugatzen duten instrumentuak direla eta, Auzitegiaren aurrean aurkezten diren subjektuak Estatuak izanik, logikak esaten digu zaila izango dela hauek giza eskubideekin lotuta dauden arazoak aurkezpenean laguntzea (Grimheden, 2001: 482).

### 2.3. Prozedurari atxikitako mugak

Auzitegiak bere burua giza eskubideen arloan borroka-zelai bihurtzeko aproposa egiten ez duten prozedurari lotutako zenbait arazo aurkezten ditu ere. Bertan auzitan aritzea motela, astuna eta oso garestia da<sup>31</sup>, bereziki aldeak eskumen zein demandaren onargarritasun-kontuetan nahasten direnean, organo honen praktikan nahiko ohikoa dena bestalde<sup>32</sup>. Nahiz eta Auzitegiak berak, bere ekimeenez, prozedura arintzeko hainbat saiakera martxan jarri eremu ezberdinetan<sup>33</sup>, arazo hauei konponbide aproposik eman zaiela ezin esan daiteke, batez ere kontuan edukita organo honen aurrean aurkitu daitekeen kasu kopuru gero eta handiagoa. Horri gehitu beharko genioke Auzitegiak frogan aurkezpen zein ebaluazioan nahiko errudimentarioak diren prozedurak mantentzen dituela, eta hori gatazkaren egitateak gutxieneko konplexutasun bat dutenean bereziki nabarmen bihurtzen da (Rosenne, 1985: 191-192).

Hori esanda, beharrezkoa da ere onartzea Auzitegiak, nahi izan duenean eta aldeek bide berean kolaboratu dutenean, arrazoizko denbora-epeetan lan egiteko ahalmena erakutsi duela. Horren adibide dugu Atxilotxe Agindu Judizialaren kasua, 2000ko apirilaren 11koa, Kongoko Errepublika Demokratikoaren eta Belgikaren artekoa, non bakarrik hamasei hilabete igaro behar izan ziren demanda aurkeztu

---

30. *Optional Protocol to the Vienna Convention on Consular Relations Concerning the compulsory Settlement of Disputes*. United States notification of withdrawal of 7 March 2005. Document Reference: CN.186.2005.TREATIES-1. Jakinarazpen honen osoko testua honako helbide honetan aurkitu daiteke: <<http://treaties.un.org/Pages/CNs.aspx>>.

31. Auzitegiaren aurrean agertzeko zailtasunak dituzten garapen-bidean dauden Estatuak lagundu nahian Nazio Batuen Idazkari Orokorrak «Nazioarteko Justizia Auzitegiaren bidez Estatuaren arteko gatazkak konpontzeko Idazkari Orokorraren Funtz Fiduziariora» osatuko du (Report of the Secretary General: A/47/444 of 7 October 1992, A/64/308 of 18 August 2009, A/63/229 of 8 August 2008, A/62/171 of 31 July 2007, A/61/380 of 22 September 2006, A/60/330 of 2 September 2005, A/59/372 of 21 September 2004, A/58/295 of 28 August 2003, A/57/373 of 30 August 2002 y A/56/456 of 10 October 2001). Ikus, O'Connell, 1992: 235 eta hur.; ILAAB, 2002: 234-279.

32. Horren adibide ditugu Genozidio Delituaren Prebentzio zein Zigorren Hitzarmenaren aplikazioaren kasuak, Bosnia-Herzegovina eta Serbia eta Montenegro artekoa eta Kroazia eta Serbiaren artekoa. Ikus, *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro)*, Judgment of 26 February 2007 eta *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Croatia v. Serbia)*, Judgment of 18 November 2008 (Preliminary Objections), <<http://www.icj-cij.org/>>.

33. Press Release 2001/1 of 12 January 2001; Press Release 2001/32 of 31 October 2001; Press Release 2002/12 of 4 April 2002; Practice Directions, especially III, V, VI, IX, X, XI.

eta sententzia eman bitartean<sup>34</sup>. Edonola ere, Auzitegiaren egunerokoak bestelakoa erakusten digu eta konplexutasun handiagoa duten kasuetan, batez ere aldeak bereziki gogor aritzen direnean, prozesuak arrazoizko denbora-epe oro gainditzen du. Adibidez, Bosnia-Herzegovina eta Serbia eta Montenegro artean emandakoa, hamalau urtez luzatu zen demanda aurkeztu eta behin betiko sententzia lortu bitartean<sup>35</sup>, edota egun Kroazia eta Serbia biltzen dituen, non bederlatzi urte igaro behar izan dira aurretiazko salbuespenen inguruko erabakia plazaratzeko, oraindik funtsean sartu gabe, eta gauzak horrela, aurreko adibidea gaindituko duela dudarik ez dago<sup>36</sup>. Bi kasuetan, jokoan zegoena Genozidio Delituaren Prebentzio zein Zigorretarako Hitzarmenaren aplikazioa zen eta, beraz, giza eskubideei zuzenean lotutako gaiak.

Azkenik, Auzitegiaren aurrean auzitan ibiltzearen kostu ekonomikoak zer suposatzen duen argi geratuko litzateke Nazioarteko Justizia Auzitegiaren bitartez gatazken konponketa baketsurako idazkari orokorrak sortutako Funts Fiduziarioari erreferentzia eginez, horren helburu bakarra delarik Auzitegira bertaratzeko ezintasun ekonomikoak dituzten Estatuak laguntza emateko tresna bihurtzea<sup>37</sup>.

## 2.4. Organoa osatzen duten epaileen profila

Auzitegia osatzen duten kideen sentsibilitateak sailkatzen saiatzea konplexua eta, halaber, eztabaidagarria suertatu badaiteke ere, epaileek, gainerako gizakiekin suertatzen den moduan, beren esperientzia zein bizipenek markatutako profilari erantzuten diote, eta beren erabakietan eragin-elementu bazterrezin bihurtzen dira.

Epaileen hautaketa-sistemak aurreikusten duenez, beraien naziotasuna kontuan hartu gabe, Estatuaren gorenko funtzio judizialak egikaritzeko ahalmena duten pertsonen artean edota Nazioarteko Zuzenbidearen arloan gaitasun berezia eduki izanagatik nabarmendu diren juristen artean hautatu behar dira. Horri, munduko zibilizazio handiak eta sistema juridiko nagusiak organoaren orotasunean islaturik geratzearen helburua gehitu beharko zaio<sup>38</sup>. Idatzi gabeko arau batek Segurtasun Kontseiluko bost kide iraunkorrek bere naziotasuneko epaile bat modu iraunkor batean izatera eraman ditu<sup>39</sup>, gainerako hamar eserlekuak Nazio Batuen eskualde-taldean arabera hautatu beharko direlarik<sup>40</sup>. Sistema honek jatorri eta esperientzia

---

34. *Arrest Warrant of 11 April 2000 (Democratic Republic of the Congo v. Belgium)*, Judgment of 14 February 2002, <<http://www.icj-cij.org/>>.

35. *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro)*, Judgment of 26 February 2007, <<http://www.icj-cij.org/>>.

36. *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Croatia v. Serbia)*, Judgment of 18 November 2008 (Preliminary Objections), <<http://www.icj-cij.org/>>.

37. <<http://www.un.org/law/trustfund/trustfund.htm>>, O'Connell, 1992: 235 eta hur.

38. NJAren Estatutuko 2. eta 9. artikulak.

39. Hein handi batean hautatze-sistema hasiera batetik dagoeneko helburu horretara zuzenduta zegoen nahiz eta arau espresurik ezin aurkitu horrelako irizpidea inposatzeko. Edonola ere, praktikan Segurtasun Kontseiluko kide iraunkorrek beren naziotasuneko epaile bat izan dute Auzitegiko kideen artean 1960tik, Txinaren salbuespenarekin 1967 eta 1985 bitarteko epean. Ikus, Rosenne, 1985: 168.

40. Eskualde-mailako talde hauek honako banaketa honi erantzungo diote: 3 kide Afrikatik, beste 3 Asiatic, 2 gehiago Latinoamerika eta Karibetik, beste 2 Ekialdeko Europatik eta, azkenik, 5 Mendebaldeko Europa eta bestelakotik.



oso ezberdinetako epaileak eraman ditu Auzitegira<sup>41</sup>. Horrek, halere, ez du eragozten bestelako errealitate garbi bat ere identifikatzea: organo horren kide izateko Estatuaren kanpo-harremanetarako lanpostuetan aldeztatik aritutako pertsonen hautaketa bihurtu dela ohikoa, bereziki Nazio Batuen Erakundearen arloan lanean aritutako pertsonenak (Merrills, 1998: 138). Horrela, egungo Auzitegiko 15 kideen artean, bi beren jatorrizko Estatuaren ministro<sup>42</sup> izan dira eta beste bat ministro<sup>43</sup>, beste bostek beren Estatuaren Atzerri Ministerioaren goi-karguak izan dituzte<sup>44</sup>, beste batek Nazio Batuen organo ezberdinen aurrean enbaxadore-funtzioak bete ditu<sup>45</sup>, eta sei bakarrik aritu dira beren Estatuaren erantzukizun-karguetatik bereiziago, batez ere irakaskuntza, justizia eta Nazio Batuen eremuan bestelako esperientzia edukita<sup>46/47</sup>.

Edonola ere, horietatik guztietatik, egungo Auzitegian bakarrik bi epaile dira bereziki ezagunak giza eskubideen arloan jorratu duten lanagatik, biak Nazioarteko Justizia Auzitegiko epaile bihurtu aurretik Giza Eskubideen Auzitegi Interamerikarrekiko kide eta presidente izandakoak baitira —Brasilgoa den Cançado Trindade epailea, eta estatubatuarra den Buerghental epailea—. Horiakin batera, partzialki giza eskubideen arloari lotutako funtzioen egikaritzan aritutako beste bi epaile aipatu ahal izango genituzke: Simma eta Al-Khasawneh, alemana lehena eta jordaniarra bigarrena. Orain arte esandakoak garbi uzten du, momentuz, organo hau osatzen duten kideen artean kopuru oso mugatu batek bakarrik duela giza eskubideekiko hurbila den profila. Edonola ere, horrek ez du eragotzi orain dela gutxi arte Auzitegiaren presidentea zen Rosalyn Higgins epaile britaniarrak giza eskubideak organo honen lanaren erdian kokatzen laguntzen zuten «epaile masa kritiko» baten existentzia azpimarratzea (Higgins, 2007: 746).

Egia bada ere egun giza eskubideekin lotuta dagoen epaile kopurua inoiz organo horren historian izandakoa baino handiago dela, horrek ezin gaitu urrundu organo horren benetako errealitateak; eta horrek erakusten digunez, oraindik ere, kideen gehiengo zabal batek bere bizitza profesionala bere Estatuaren zerbitzura zuzendu du, noizbait, autore ospetsu batek hauek *legal diplomat* (Abi-Saab, 1997: 167) kalifikatzera iritsi delarik ere. Honekin guztiarekin Auzitegiaren kideak giza eskubideekin sentsibilizaturik ez daudela aditzera eman nahi ez badugu ere, egia da, puntu bateraino bederen, Estatuaren sentsibilitateak hurbilago egon daitezkeelako susmoa mahaigainean jartzea badagoela.

Hori ilustratu nahian, eta garbi edukita adibide bat testuingurutik ateratzea ez dela zertan kolektiboaren jarreraren erakusgarri bihurtu, ezin ekidin dezakegu hona ekartzea organo horren epaile batek orain dela gutxi mahaigainean zuten giza eskubideei lotutako kasu batean defendatutako posizioa.

---

41. <<http://www.icj-cij.org/court/index.php?p1=1&p2=2>>.

42. Koroma eta Sepúlveda-Amor epaileak.

43. Owada epailea (Presidenteak).

44. Tomka (Presidenteordea), Jiuyong, Al-Khasawneh, Abraham eta Skotnikov epaileak.

45. Bennouna epailea.

46. Simma, Cançado, Buerghental, Greenwood, Keith eta Yusuf epaileak.

47. Egungo Auzitegia osatzen duten epaileen esperientzia profesionala sakonago aztertzeko, ikus, <<http://www.icj-cij.org/court/index.php?p1=1&p2=2&p3=1>>.

## DECLARATION OF JUDGE ODA (LAGRAND)

1. I voted in favour of the Court's Order with great hesitation as I considered that the request for the indication of provisional measures of protection submitted by Germany to the Court should have been dismissed. However, in the limited time - only several hours - given to the Court to deal with this matter, I have regrettably found it impossible to develop my points sufficiently to persuade my colleagues to alter their position.

(...)

6. (...)If the Court intervenes *directly* in the fate of an individual, this would mean some departure from the function of the principal judicial organ of the United Nations, which is essentially a tribunal set up to settle inter-State disputes concerning the rights and duties of States. I fervently hope that this case will not set a precedent in the history of the Court.

While I consider that the International Court of Justice should be utilized more frequently in the world, I cannot condone the use of the Court for such matters as the above under the pretext of the protection of human rights<sup>48</sup>.

Saihestezina da orain arte Auzitegiaren inguruan aipatu ditugun aspektu hauek (mandatua, eskumen mugatua, prozedura eta kideen profila) Giza Eskubideen Nazioarteko Zuzenbidearen aurrezagupen zein aplikazioan nolabaiteko ondorioak izatea eta organo horren papera mugatzea. Hala eta guztiz ere, organo horrek arlo horretan egiteko duen funtzioa ez da mespretxatu behar eta, aipatutako mugapenak hor egonda ere, arlo horretan Auzitegiak emandako jurisprudentzia kontuan hartu beharrekoa da oso. Horrela, bere sententzietan gai hauen inguruan aritutako kasuak gutxi izan badira ere, eta gehienetan zeharkako modu batean gertatutakoak, azterketa sakon batek erakutsiko liguke giza eskubideen edukiak eta izaerak organo horren sententzien oinarri juridikoetan paper garrantzizua jokatu dutela.

### **3. Giza eskubideak Auzitegiaren jurisprudentzian. Azterketa kuantitatibo bat**

Azken bi hamarkadetan, Berlineko Harresiaren erorketatik hona, Nazioarteko Justizia Auzitegiaren lanak eraldaketa nabarmena jasan duela esan daiteke. Auzitegiak inoiz izan duen kasu kopuru handienari aurre egin beharrean dago. 1947an bere lehenengo kasua ikusi zuenetik gaur arte aurre egin behar izan die 143 kasuri eta horietatik 62 azken hogeitau urteetan aurkeztu zaizkio. 1945 eta 1989 bitartean aurkeztutako kasuen batez bestekoa hamarkada bakoitzean hogeitau ingurukoa bazen ere, 1990etik hona batez bestekoa hogeitamar kasura igo da. Eta oraindik ere esanguratsuagoa dena, egun Auzitegiak oraindik aztertu gabe dituen kasuen artean hamabost daudela pilaturik, iraganean izan den kopururik handiena inolako zalantzarik gabe. Auzitegiaren aurrean aurkezten den kasu kopuruaren gehitzearekin batera, gainera, giza eskubideekin nolabaiteko zerikusia duen kasu kopuruaren handitzea jazo da ere. Ikus dezagun zehazkiago irizpide kuantitatibo batetik giza eskubideen eboluzioa Justizia Auzitegiaren baitan.

---

48. *LaGrand (Germany v. United States of America)*, Provisional Measures, Order of 3 March 1999, Declaration of judge Oda, 1. para.

### 3.1. Ikuspegi historikoa. NJA Gerra Hotzaren bukaera arte

Gerra Hotzak iraun zuen bitartean Nazioarteko Justizia Auzitegiak 60 kasu kontentzioso eta 20 irizpen kontsultibori aurre egin behar izan ziren. Horietatik 43 askotariko gaiei lotutakoak izan ziren, besteak beste, lurralde zein itsas mugen arazoei lotutakoak (16)<sup>49</sup> edo merkataritzza, jabetza eta bestelakoengatik nazionalen babes diplomatikoari lotutakoak (12)<sup>50</sup>. Bi kasutan bakarrik indarrean zeuden gatazka armatuak izan ziren objektu eta bi kasutan Nikaraguan *contra* izeneko taldeen ekintzak zituzten eztabaidagai<sup>51</sup>. Beste bi kasuk deskolonizazioa eta herrien libredeterminazioa izan zuten eztabaidagai<sup>52</sup>. Azkenik, zazpi kasu Apartheid<sup>53</sup>, asilo politiko<sup>54</sup>, diplomatikoen legez kontrako atxiloteta<sup>55</sup> zein gerra-presoen egoerekin<sup>56</sup> zerikusia zuten giza eskubide indibidualei lotutakoak izan ziren.

---

49. *Maritime Delimitation in the Area between Greenland and Jan Mayen (Denmark v. Norway)*, Judgment of 14 June 1993; *Land, Island and Maritime Frontier Dispute (El Salvador/Honduras: Nicaragua intervening)*, Judgment of 11 September 1992; *Frontier Dispute (Burkina Faso/Republic of Mali)*, Judgment of 22 December 1986; *Continental Shelf (Libyan Arab Jamahiriya/Malta)*, Judgment of 21 March 1984; *Delimitation of the Maritime Boundary in the Gulf of Maine Area (Canada/United States of America)*, Judgment of 12 October 1984; *Continental Shelf (Tunisia/Libyan Arab Jamahiriya)*, Judgment of 24 February 1982; *Aegean Sea Continental Shelf (Greece v. Turkey)*, Judgment of 19 December 1978; *Fisheries Jurisdiction (Federal Republic of Germany v. Iceland)*, Judgment of 25 July 1974; *Fisheries Jurisdiction (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland v. Iceland)*, Judgment of 25 July 1974; *North Sea Continental Shelf (Federal Republic of Germany/Netherlands)*, Judgment of 20 February 1969; *North Sea Continental Shelf (Federal Republic of Germany/Denmark)*, Judgment of 20 February 1969; *Temple of Preah Vihear (Cambodia v. Thailand)*, Judgment of 15 June 1962; *Right of Passage over Indian Territory (Portugal v. India)*, Judgment of 12 April 1960; *Sovereignty over Certain Frontier Land (Belgium/Netherlands)*, Judgment of 20 June 1959; *Minquiers and Ecrehos (France/United Kingdom)*, Judgment of 17 November 1953; *Fisheries (United Kingdom v. Norway)*, Judgment of 18 December 1951.

50. *Elettronica Sicula S.p.A. (ELSI) (United States of America v. Italy)*, Judgment of 20 July 1989; *Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited (Belgium v. Spain)*, Judgment of 5 February 1970; *Interhandel (Switzerland v. United States of America)*, Judgment of 21 March 1959; *Application of the Convention of 1902 Governing the Guardianship of Infants (Netherlands v. Sweden)*, Judgment of 28 November 1958; *Certain Norwegian Loans (France v. Norway)*, Judgment of 6 July 1957; *Electricité de Beyrouth Company (France v. Lebanon)*, Order of 29 July 1954; *Nottebohm (Liechtenstein v. Guatemala)*, Judgment of 6 April 1955; *Anglo-Iranian Oil Co. (United Kingdom v. Iran)*, Judgment of 22 July 1952; *Ambatielos (Greece v. United Kingdom)*, Judgment of 19 May 1953; *Rights of Nationals of the United States of America in Morocco (France v. United States of America)*, Judgment of 27 August 1952; *Protection of French Nationals and Protected Persons in Egypt (France v. Egypt)*, Order of 29 March 1950.

51. *Border and Transborder Armed Actions (Nicaragua v. Honduras)*, Judgment of 20 December 1988; *Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America)*, Judgment of 27 June 1986.

52. *Certain Phosphate Lands in Nauru (Nauru v. Australia)*, Judgment of 26 June 1992; *Northern Cameroons (Cameroon v. United Kingdom)*, Judgment of 2 December 1963.

53. *South West Africa (Ethiopia v. South Africa)*, Judgment of 18 July 1966; *South West Africa (Liberia v. South Africa)*, Judgment of 18 July 1966.

54. *Haya de la Torre (Colombia/Peru)*, Judgment of 20 November 1950; *Request for Interpretation of the Judgment of 20 November 1950 in the Asylum Case (Colombia/Peru)*, Judgment of 27 November 1950; *Asylum (Colombia/Peru)*, Judgment of 13 June 1951.

55. *United States Diplomatic and Consular Staff in Tehran (United States of America v. Iran)*, Judgment of 24 May 1980.

56. *Trial of Pakistani Prisoners of War (Pakistan v. India)*, Order of 15 December 1973.

Irizpen kontsultiboen kasuan, berriz, denbora-tarte horretan emandako hogeietatik hamabi Nazio Batuen Erakundearen edo bestelako nazioarteko erakundeen eta Estatuaren arteko harremanen ingurukoak izan ziren<sup>57</sup>. Lau herrien libredeterminazioari buruzkoak izan ziren<sup>59</sup>, eta beste bi, giza eskubideekin lotuta zeuden bakarrak, Genozidio Delituaren Prebentzio zein Zigorretarako Hitzarmenari egindako erreserbei<sup>59</sup> eta Nazio Batuen Erakunde Giza Eskubideen Erlatoreen mugimendu-askatasunari buruzkoak izan ziren<sup>60</sup>.

### 3.2. Giza eskubideen protagonismo berria?

1990etik egundaino Auzitegiari aurkeztu zaion kasu kopurua modu esponenzial batean ugaldtu da eta, horrekin batera, modu batean edo bestean, giza eskubideekin lotutako kasuek ere bide bera hartu dute. Epe horretan Auzitegiak aurre egin behar izan die 57 kasu kontentziosori eta horien artean zuzenbide humanitarioko gai interesgarriak barneratzen zituzten 14 aurkitu ditzakegu<sup>61</sup>. Beste 11k giza eskubide zein eskubide indibidualen inguruko gaiak jorratu dituzte (lau heriotza-zigor

---

57. *Conditions of Admission of a State to Membership in the United Nations (Article 4 of the Charter)*, Advisory Opinion of 28 May 1948; *Reparation for Injuries Suffered in the Service of the United Nations*, Advisory Opinion of 11 April 1949; *Competence of the General Assembly for the Admission of a State to the United Nations*, Advisory Opinion of 3 March 1950; *Effect of Awards of Compensation Made by the United Nations Administrative Tribunal*, Advisory Opinion of 13 July 1954; *Judgments of the Administrative Tribunal of the ILO upon Complaints Made against Unesco*, Advisory Opinion of 23 October 1956; *Constitution of the Maritime Safety Committee of the Inter-Governmental Maritime Consultative Organization*, Advisory Opinion of 8 June 1960; *Certain Expenses of the United Nations (Article 17, paragraph 2, of the Charter)*, Advisory Opinion of 20 July 1962; *Application for Review of Judgment No. 158 of the United Nations Administrative Tribunal*, Advisory Opinion of 12 July 1973; *Interpretation of the Agreement of 25 March 1951 between the WHO and Egypt*, Advisory Opinion of 20 December 1980; *Application for Review of Judgment No. 273 of the United Nations Administrative Tribunal*, Advisory Opinion of 20 July 1982; *Application for Review of Judgment No. 333 of the United Nations Administrative Tribunal*, Advisory Opinion of 27 May 1987; *Applicability of the Obligation to Arbitrate under Section 21 of the United Nations Headquarters Agreement of 26 June 1947*, Advisory Opinion of 26 April 1988.

58. *International Status of South West Africa; Admissibility of Hearings of Petitioners by the Committee on South West Africa*, Advisory Opinion of 11 July 1950; *Voting Procedure on Questions relating to Reports and Petitions concerning the Territory of South West Africa*, Advisory Opinion of 7 June 1955; *Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia (South West Africa) notwithstanding Security Council Resolution 276 (1970)*, Advisory Opinion of 21 June 1971; *Western Sahara*, Advisory Opinion of 16 October 1975.

59. *Reservations to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, Advisory Opinion of 28 May 1951.

60. *Applicability of Article VI, Section 22, of the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations*, Advisory Opinion of 15 December 1989.

61. *Legality of Use of Force (Serbia and Montenegro v. Belgium)*, Judgment of 15 December 2004; *Legality of Use of Force (Serbia and Montenegro v. Canada)*, Judgment of 15 December 2004; *Legality of Use of Force (Serbia and Montenegro v. France)*, Judgment of 15 December 2004; *Legality of Use of Force (Serbia and Montenegro v. Germany)*, Judgment of 15 December 2004; *Legality of Use of Force (Serbia and Montenegro v. Italy)*, Judgment of 15 December 2004; *Legality of Use of Force (Serbia and Montenegro v. Netherlands)*, Judgment of 15 December 2004; *Legality of Use of Force (Serbia and Montenegro v. Portugal)*, Judgment of 15 December 2004; *Legality of Use of Force (Yugoslavia v. Spain)*, Order of 2 June 1999; *Legality of Use of Force (Serbia and Montenegro v. United Kingdom)*, Judgment of 15 December 2004; *Legality of Use of Force (Yugoslavia v. United States of America)*, Order of 2 June 1999; *Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Burundi)*, Order of 30 January 2001; *Armed Activities on the Territory of the Congo*

kasuetan asistentzia kontsularren inguruak<sup>62</sup>, bi arlo kriminalean eskumen unibertsalaren inguruak<sup>63</sup> eta bost genozidio eta bestelako krimenen inguruak<sup>64</sup>, bat herrien libredeterminazioari buruzkoak<sup>65</sup> eta, azkenik, Edozein Arraza Diskriminazio Modu Ezabatzeari buruzko Hitzarmenaren aplikazioari buruzkoa<sup>66</sup>). Egia da, orobat, epe horretan bestelako kasu tradizionalagoak ere izan direla, besteak beste, lurralde-gatazka zein bestelako espazioen gaineko Estatuaren esku-bideei buruzko 14<sup>67</sup> edota estatu arteko bestelako kasu sorta nahiko nabarmena<sup>68</sup>.

---

(*Democratic Republic of the Congo v. Uganda*), Judgment of 19 December 2005; *Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Rwanda)*, Order of 30 January 2001; *Armed Activities on the Territory of the Congo (New Application : 2002) (Democratic Republic of the Congo v. Rwanda)*, pending case.

62. *Vienna Convention on Consular Relations (Paraguay v. United States of America)*, Order of 10 November 1998; *LaGrand (Germany v. United States of America)*, Judgment of 27 June 2001; *Avena and Other Mexican Nationals (Mexico v. United States of America)*, Judgment of 31 March 2004; *Request for Interpretation of the Judgment of 31 March 2004 in the Case concerning Avena and Other Mexican Nationals (Mexico v. United States of America)*, Judgment of 19 January 2009.

63 *Arrest Warrant of 11 April 2000 (Democratic Republic of the Congo v. Belgium)*, Judgment of 14 February 2002; *Certain Criminal Proceedings in France (Republic of the Congo v. France)*, pending case.

64 *Questions relating to the Obligation to Prosecute or Extradite (Belgium v. Senegal)*, pending case; *Jurisdictional Immunities of the State (Germany v. Italy)*, pending case ; *Application for Revision of the Judgment of 11 July 1996 in the Case concerning Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Yugoslavia)*, *Preliminary Objections (Yugoslavia v. Bosnia and Herzegovina)*, Judgment of 3 February 2003; *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Croatia v. Serbia)*, pending case; *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro)*, Judgment of 26 February 2007.

65. *East Timor (Portugal v. Australia)*, Judgment of 30 June 1995.

66. *Application of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (Georgia v. Russian Federation)*, pending case.

67. *Maritime Dispute (Peru v. Chile)*, pending case; *Dispute regarding Navigational and Related Rights (Costa Rica v. Nicaragua)*, Judgment of 13 July 2009; *Maritime Delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine)*, Judgment of 3 February 2009; *Sovereignty over Pedra Branca/Pulau Batu Puteh, Middle Rocks and South Ledge (Malaysia/Singapore)*, Judgment of 23 May 2008; *Application for Revision of the Judgment of 11 September 1992 in the Case concerning the Land, Island and Maritime Frontier Dispute (El Salvador/Honduras: Nicaragua intervening)(El Salvador v. Honduras)*, Judgment of 18 December 2003; *Frontier Dispute (Benin/Niger)*, Judgment of 12 July 2005; *Territorial and Maritime Dispute (Nicaragua v. Colombia)*, pending case; *Territorial and Maritime Dispute between Nicaragua and Honduras in the Caribbean Sea (Nicaragua v. Honduras)*, Judgment of 8 October 2007; *Sovereignty over Pulau Ligitan and Pulau Sipadan (Indonesia/Malaysia)*, Judgment of 17 December 2002; *Request for Interpretation of the Judgment of 11 June 1998 in the Case concerning the Land and Maritime Boundary between Cameroon and Nigeria (Cameroon v. Nigeria)*, *Preliminary Objections (Nigeria v. Cameroon)*, Judgment of 25 March 1999; *Kasikili/Sedudu Island (Botswana/Namibia)*, Judgment of 13 December 1999; *Fisheries Jurisdiction (Spain v. Canada)*, Judgment of 4 December 1998; *Land and Maritime Boundary between Cameroon and Nigeria (Cameroon v. Nigeria: Equatorial Guinea intervening)*, Judgment of 10 October 2002; *Maritime Delimitation and Territorial Questions between Qatar and Bahrain (Qatar v. Bahrain)*, Judgment of 16 March 2001; *Maritime Delimitation between Guinea-Bissau and Senegal (Guinea-Bissau v. Senegal)*, Order of 8 November 1995; *Territorial Dispute (Libyan Arab Jamahiriya/Chad)*, Judgment of 3 February 1994.

68. *Application of the Interim Accord of 13 September 1995 (the former Yugoslav Republic of Macedonia v. Greece)*, pending case; *Aerial Herbicide Spraying (Ecuador v. Colombia)*, pending case; *Pulp Mills on the River Uruguay (Argentina v. Uruguay)*, pending case; *Certain Property (Liechtenstein v. Germany)*, Judgment of 10 February 2005; *Ahmadou Sadio Diallo (Republic of Guinea v. Democratic*

Bestalde, irizpen kontsultiboen eskaeren artean, bostek giza eskubideen inguruko gaiak barneratu dituzte: bi arma nuklearren erabileraren ingurukoak ziren<sup>69</sup>, bat Nazio Batuen Erakundeko Giza Eskubideen Erlatoreen immunitateei buruzkoa<sup>70</sup>, beste bat indar okupatzailearen obligazioei buruzkoa<sup>71</sup> eta, azkenik, herrien libredeterminazioari nolabait lotuta zegoen<sup>72</sup>.

Auzitegiaren lanari egindako errepaso labur honen ondorioa agerikoa dugu. Gerra Hotzean zehar giza eskubideak jorratzen zituzten kasuen batez bestekoa, kalkulurik optimistenen kasuan, ez zen kopuru osoaren % 20tik pasatzen. 1990etik egundaino zabaltzen den epean, berriz, kopuru horrek iraulketa nabarmena eduki du eta giza eskubideekin nolabait lotuta aurkitzen diren kasuak egun % 50 inguru dira. Egia da kopuru hauek ñabardurak onartzen dituztela; izan ere, gatazka armatuen 14 kasuak, errealtatean, bi gatazka zabaletara murriztu daitezkeelako: bat, Kongoko Errepublikak Demokratikokoa, 4 kasu ezberdinetan gauzatuko zena, eta Serbia eta Montenegro NATOk zenbait Estaturen aurrean emandakoak, 10 kasu formal ezberdinetan gauzatutakoak. Edonola ere, inguruabar hauek guztiak kon-tuan izanda, ondorio garbi bat eratorri dezakegu: giza eskubideak Auzitegiaren aurrean inoiz baino modu zabalagoan aurkitzen ditugula egun.

#### 4. Azken gogoetak

Nazioarteko Justizia Auzitegia, lan honen irakurketak garbi uzten duenez, ez dugu giza eskubideen auzitegi bat, ezta antzekorik ere. Eskubide horien tratamendurako auzitegi aproposa dela ere ezin da esan, gure helburua giza eskubideen berezko babesa bada. Edonola ere, giza eskubideen garapen progresiboan Auzitegiak betetzeko duen papera ezinbestekoa dugu. Organo horrek giza eskubideen arloa bakarrik zeharka ukitzen badu ere, bere egitekoa bereziki garrantzitsua da giza eskubideen nazioarteko zuzenbidea nazioarteko zuzenbide orokorraren baitan egituratzeko zereginen.

Zentzu horretan, NJAren paperaren eraginkortasuna ezin dugu bere erabakien betetze zuzenari lotu eta hura epe luzeago batean aztertu beharreko elementutzat hartu beharko genuke. Dударik gabe Auzitegi baten eraginkortasuna bere erabakien exekuzioaren kontua da (zati dispositiboa), baina bere erabakiek nazioarteko ordenamenduaren eta nazioarteko komunitatearen baitan izan dezaketean eragin-

---

*Republic of the Congo*), pending case; *Gab ikovo-Nagymaros Project (Hungary/Slovakia)*, Judgment of 25 September 1997; *Oil Platforms (Islamic Republic of Iran v. United States of America)*, Judgment of 6 November 2003; *Questions of Interpretation and Application of the 1971 Montreal Convention arising from the Aerial Incident at Lockerbie (Libyan Arab Jamahiriya v. United States of America)*, Judgment of 27 February 1998; *Questions of Interpretation and Application of the 1971 Montreal Convention arising from the Aerial Incident at Lockerbie (Libyan Arab Jamahiriya v. United Kingdom)*, Judgment of 27 February 1998.

69. *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons*, Advisory Opinion of 8 July 1996; *Legality of the Use by a State of Nuclear Weapons in Armed Conflict*, Advisory Opinion of 8 July 1996.

70. *Difference Relating to Immunity from Legal Process of a Special Rapporteur of the Commission on Human Rights*, Advisory Opinion of 29 April 1999.

71. *Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory*, Advisory Opinion of 9 July 2004.

72. *Accordance with International Law of the Unilateral Declaration of Independence by the Provisional Institutions of Self-Government of Kosovo (Request for Advisory Opinion)*, pending case.

kontua (motibazioa) ere bada. Modu horretan, Auzitegiaren pisua ez da garrantzi gabekoa eta horren adibide garbia ditugu Harreman Kontsularren Vienako Hitzarremenaren inguruko kasuek Estatu Batuetako barne-ordenamenduan izan dituzten ondorioak, non Nazioarteko Zuzenbidea barne-ordenamenduan hartu beharreko lekuaren inguruan inoiz ikusitako eztabaida zabalena ireki duten, barne-ordenamendu konstituzionalaren oinarriak kolokan jartzeraino.

Giza eskubideen nazioarteko zuzenbidea nazioarteko zuzenbide orokorraren nukleo gogorraren parte gisa sendotzen den heinean, errealitate hori Auzitegiaren aurrean islatzeko behar ekidinezina sortuko da eta bertako kideen sentsibilizazioaldaketa ekarriko du. Geldiezina den aldaketa honek Nazioarteko Justizia Auzitegiaren baitan zailtasun bereziak aurkituko dituelako susmoak daude organo horrek Estatuekin duen lotura berezia dela-eta, eta horrek espero baino aldaketa-prozesu motelagoa ikustera eraman gaitzake.

Hau guztia dela-eta, haren lana giza eskubideekiko intzidentala den heinean eta haren papera eta etorkizun hurbila aipatutakoa izanda, giza eskubideen arloan aritzen diren gainerako organo espezializatuekiko jarrera irekiagoa eska dakioke Nazioarteko Justizia Auzitegiari (bereziki GEEA eta GEALrekiko). Auzitegi hauen erabakiei, posible den neurrian, autoritate handiagoa emanaz eta gaur egun bizi dugun auzitegi kopuruaren ugalketaren ondorioz gerta daitezkeen erabakien arteko gatazka potentzialak sahiesten lagunduz.

## Bibliografia

- Abi-Saab, G. (1997): "Ensuring the best bench: ways of selecting judges", *Increasing the effectiveness of the International Court of Justice*, C. Peck eta R. S. Lee (ed.), Kluwer Law international, 166-187.
- Acosta Estevez, A. (1995): *El proceso ante el Tribunal Internacional de Justicia*, Bosch Editor.
- Ascensio, H. (2001): "L'Amicus Curiae devant les Juridictions Internationales", *Revue Generale de Droit International Public*, 105. bol., 4, 897-930.
- Bartholomeusz, L. (2005): "The Amicus Curiae before International Courts and Tribunals", in *Non-State Actors and International Law*, 5. bol., 209-286.
- Cheng, B. (1994): *General Principles of Law*, Cambridge University Press.
- Fernández de Casadevante Romaní, C. (2007): "Las Normas Internacionales de Derechos Humanos en el Orden Interno Español", in C. Fernández de Casadevante Romaní (koor.), *Derecho Internacional de los Derechos Humanos*, 3. edizioa, Dilex, 515-539.

---

69. *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons*, Advisory Opinion of 8 July 1996; *Legality of the Use by a State of Nuclear Weapons in Armed Conflict*, Advisory Opinion of 8 July 1996.

70. *Difference Relating to Immunity from Legal Process of a Special Rapporteur of the Commission on Human Rights*, Advisory Opinion of 29 April 1999.

71. *Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory*, Advisory Opinion of 9 July 2004.

72. *Accordance with International Law of the Unilateral Declaration of Independence by the Provisional Institutions of Self-Government of Kosovo (Request for Advisory Opinion)*, pending case.

- González Campos, J.D.; Sánchez Rodríguez, L.I. eta Andrés Sáenz de Santamaría, P. (2008): *Curso de Derecho Internacional Público*, Thompson-Civitas, 4. ed. Revisada, Madril.
- Grimheden, J. (2001): "The International Court of Justice in Furthering the Justiciability of Human Rights", in G. Alfredsson *et al.* (ed.), *International Human Rights Monitoring Mechanism*, Kluwer Law International, Haga, 469-484.
- Gross Espiell, H. (2001): "Los derechos humanos y la Corte Internacional de Justicia. Una visión latinoamericana", *Anuario de Derechos Humanos*, **2**, 411-433.
- Guillaume, G. (2001): "La Cour Internationale de Justice et les Droits de l'Homme", *Droits fondamentaux*, **1**, 23-29.
- Higgins, R. (2007): "Human rights in the International Court of Justice", *Leyden Journal of International Law*, 20. bol., 745-751.
- ILAAB Committee on Transnational Dispute Resolution. (2002): "A Study and Evaluation of the UN Secretary-General's Trust Fund to Assist States in the Settlement of Disputes through the International Court of Justice", *Chinese Journal of International Law*, 234-279.
- Janis, M.W. (1997): "Individuals and the International Court", in A.S. Muller *et al.* (ed.), *The International Court of Justice*, Kluwer Law International, Haga, 205-216.
- Merrills, J.G. (1998): *International Dispute Settlement*, 3. ed., Cambridge University Press.
- O'Connell, M.E. (1992): "Internacional Legal Aid: The Secretary General's Trust Fund to Assist Status in the Settlement of Disputes through the International Court of Justice", in Mark W. Janis (ed.), *International Courts for the Twenty-First Century*, Kluwer Academic Publishers, Haga, 235-244.
- Pastor Palomar, A. (2007): "El sistema europeo: el Consejo de Europa (I)", in Fernández de Casadevante Romaní (koor.), *Derecho Internacional de los Derechos Humanos*, 3. ed., Dilex, 179-219.
- Remiro Brotóns, A., Riquelme Cortado, R.M., Orihuela Calatayud, E.; Díez-Hochleitner, J. eta Pérez-Prat Durbán, L. (2007): *Derecho Internacional*, Tirant lo Blanch, Valentzia.
- Rosenne, S. (1985): *The Law and Practice of the International Court*, Martinus Nijhoff Publishers, 2. edizio berrikusia.
- Ruiz Miguel, C. (1997): *La ejecución de las sentencias del Tribunal Europeo de Derechos Humanos: un estudio sobre la relación entre el derecho nacional y el internacional*, Tecnos.
- Shelton, D. (1994): "The participation of Non-Governmental Organizations in international Proceedings", *American Journal of International Law*, 88. bol., **4**, 611-642.
- Soria Jiménez, A. (1992): "La problemática ejecución de las sentencias del Tribunal Europeo de Derechos Humanos. Análisis de la STC 245/1991", *Revista Española de Derecho Constitucional*, 12. urtea, **36**, iraila-abendua, 313-356.
- Wouters, J. eta Verhoeven, S. (2005): "The Prohibition of Genocide as a Norm of *Ius Cogens* and Its implications for the Enforcement of the Law of Genocide", *International Criminal Law Review*, 5. bol., 401-416.
- Zyberi, G. (2007): "The development and interpretation of international Human Rights and humanitarian law rules and principles through the case-law of the International Court of Justice", *Netherlands Quarterly of Human Rights*, 25. bol., **1**, 117-139.





